

Bryssel den 22 november 2023
(OR. en)

15630/23

ECOFIN 1207
UEM 368
SOC 800
EMPL 574
COMPET 1135
ENV 1328
EDUC 450
RECH 514
ENER 628
JAI 1510
GENDER 205
ANTIDISCRIM 191
JEUN 266
SAN 678

FÖLJENOT

från:	Europeiska kommissionens generalsekreterare, undertecknat av Martine DEPREZ, direktör
inkom den:	21 november 2023
till:	Thérèse BLANCHET, generalsekreterare för Europeiska unionens råd
Komm. dok. nr:	COM(2023) 903 final
Ärende:	Rekommendation till RÅDETS REKOMMENDATION om den ekonomiska politiken i euroområdet

För delegationerna bifogas dokument – COM(2023) 903 final.

Bilaga: COM(2023) 903 final

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Strasbourg den 21.11.2023
COM(2023) 903 final

Rekommendation till

RÅDETS REKOMMENDATION

om den ekonomiska politiken i euroområdet

{SWD(2023) 903 final}

RÅDETS REKOMMENDATION

om den ekonomiska politiken i euroområdet

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 136 jämförd med artikel 121.2,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 av den 7 juli 1997 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken¹, särskilt artikel 5.2,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 av den 16 november 2011 om förebyggande och korrigerande av makroekonomiska obalanser², särskilt artikel 6.1,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

- (1) Euroområdets ekonomi har varit motståndskraftig mot de senaste årens stora ekonomiska chocker, men har på senare tid tappat fart. Efter en betydande återhämtning 2021 och 2022 förväntas tillväxten i euroområdet under 2023 mattas av till 0,6 %. Trots sjunkande energipriser har höga och fortfarande snabbt stigande konsumentpriser på de flesta varor och tjänster har slagit hårt mot tillväxten, som inte får mycket draghjälp från den externa efterfrågan. Effekterna av penningpolitikens svar på den höga inflationen fortplantar sig samtidigt i ekonomin. Till det positiva hör att arbetsmarknaden är fortsatt stark med en rekordlåg arbetslöshet (även om läget skiljer sig åt mellan medlemsstater och regioner), ett rekordhög arbetskraftsdeltagande och en rekordhög sysselsättningsgrad, trots att det börjar synas tecken på en nedkylning. Under 2024 förväntas tillväxten långsamt stiga igen med 1,2 % till följd av fortsatt stigande sysselsättningsgrad och ökande reallöner, samtidigt som inflationstakten fortsätter att sjunka. Utsikterna omges fortfarande av betydande osäkerhet och risker, främst rörande utvecklingen av Rysslands pågående anfallskrig mot Ukraina och situationen i Mellanöstern efter Hamas brutala terroristattacker mot Israel, vilka kan påverka energimarknaderna. Konsekvenserna av den politik som bedrivs för att bekämpa inflationen och dess eventuella effekter på den ekonomiska aktiviteten är en annan risk som omger utsikterna. Utsikterna tyngs även ned av strukturella förändringar som i synnerhet beror på klimatförändringarnas alltmer kännbara konsekvenser, vilka märktes under

¹ EGT L 209, 2.8.1997, s. 1. ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1466/oj>.

² EUT L 306, 23.11.2011, s. 25. ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj>

sommaren i form av extrema väderförhållanden och bränder och översvämningar av en exceptionell omfattning.

- (2) Efter att ha legat som högst i oktober 2022 har den samlade inflationstakten i euroområdet avtagit. Den främsta anledningen är sjunkande livsmedelspriser men även en gradvis och brett baserad nedgång i övriga komponenter. Livsmedel- och tjänsteinflationen är dock fortfarande hög, i synnerhet för de mest sårbara, och inflationstrycket är fortsatt betydande i flera medlemsstater. Inflationen ser ut att sjunka till 5,6 % under 2023 och ytterligare till 3,2 % under 2024 och därmed fortsätta att ligga över ECB:s 2-procentsmål. Att inflationstakten sjunker främjas av ECB:s snabbaste och största räntehöjning sedan den monetära unionens tillkomst. Räntorna på statsobligationer har stigit i euroområdet, men spreadarna är fortfarande relativt oförändrade. ECB har upprepade gånger gjort klart att banken kommer att hålla kvar räntorna på hög nivå tills inflationen har återförts till målet och att den penningpolitiska inriktningen framöver kommer att sättas utifrån ett databeroende tillvägagångssätt.
- (3) Energiprischocken har haft en negativ inverkan på kostnadskonkurrenskraften i euroområdet, i synnerhet för mer energiintensiva medlemsstater och industrier. Hittills har de negativa effekterna av högre kostnader mildrats av växelkursrörelser och tillfälliga åtgärder som vidtagits av regeringar för att stödja företag och sårbara hushåll. De höga energikostnaderna har i kombination med skillnaderna mellan medlemsstaternas ekonomier vad gäller deras energiintensitet och ursprunget för deras energiförsörjning dock bidragit till att inflationen varierar avsevärt inom euroområdet. Trots att energipriserna sjönk under 2023 har dessa skillnader hittills bara delvis minskat. Tillsammans med skillnaderna i löneökningstakt under de senaste två åren kan varaktiga prisskillnader leda till permanenta konkurrenskraftsgap mellan euroområdets medlemsstater och bidra till makroekonomiska obalanser som kan undergräva euroområdets funktion. På medellång sikt är euroområdets och medlemsstaternas förmåga att stärka produktiviteten delvis beroende av deras kapacitet att hålla uppe innovationsverksamhet och investeringar. I detta sammanhang kan euroländernas ekonomier missgynnas av energipriser och energikostnader som är permanent högre än i våra handelspartner, en varaktig skillnad i produktivitetstillväxt i förhållande till jämförbara länder och ökade risker för geoeconomisk fragmentering.
- (4) Det nuvarande makroekonomiska klimatet, som präglas av fortsatt osäkerhet, hög inflation och försämrad konkurrenskraft i euroområdet, kräver en ambitiös politisk agenda. På kort sikt är en gemensam prioritet fortfarande att säkerställa att inflationen återgår till ECB:s mål på 2 %. Fortsatta skillnader mellan medlemsstaternas inflationsnivåer kan dessutom leda till skillnader i konkurrenskraft. Finanspolitiken bör bidra till en lägre inflationstakt och differentieras utifrån ländernas skuld- och inflationsnivåer. Realinkomsterna minskade under 2022, vilket krävde en löneutveckling som mildrade förlusten av köpkraft, i synnerhet för låginkomsttagare. Följdeflekterna på inflation och konkurrenskraft bör samtidigt noggrant övervakas av offentliga myndigheter och beaktas i lönebildningen. Det är dessutom fortfarande mycket viktigt att begränsa riskerna för den makroekonomiska stabiliteten och de makroekonomiska effekterna av de stramare finansiella villkoren. Framöver måste euroområdet fortsätta att främja en inkluderande tillväxt och värna sin globala konkurrenskraft, men även undvika skillnader inom euroområdet. Reformerna och investeringarna – bland annat för att främja den gröna och den digitala omställningen och stärka euroområdets motståndskraft – är i detta sammanhang av

avgörande betydelse. För att utforma en bra politik och säkra ett brett ägarskap som främjar dess genomförande är det viktigt att arbetsmarknadens parter faktiskt görs delaktiga i ett tidigt skede.

- (5) Efter att ha varit starkt expansiv under krisen 2020–2022 förväntas den finanspolitiska inriktningen i euroområdet bli restriktiv under 2023 och 2024, vilket ligger i linje med behovet av att minska offentliga underskott och skuldnivåer och undvika att underblåsa inflationen, samtidigt som det med tanke på den betydande osäkerheten måste finnas utrymme för flexibilitet. Mellan 2020 och 2022 stödde den expansiva finanspolitiska inriktningen i euroområdet – som motsvarade omkring 4 % av BNP – ekonomin i samband med covid-19-krisen och energiprisuppgången till följd av Rysslands aggression mot Ukraina. Under 2023 och 2024 förväntas den aggregerade finanspolitiska inriktningen bli måttligt kontraktiv – på ½ % av BNP båda åren – främst på grund av utfasningen av nästan alla krisåtgärder på energiområdet. Den kontraktiva finanspolitiska inriktning som förväntas 2023 och 2024 kommer att bidra till att så småningom återställa de finansiella buffertarna och därmed uppnå en mer hållbar offentlig skuldsättning i vissa medlemsstater. Samtidigt som man säkerställer efterlevnad av de gränser för nettoutgiftsökningar som rådet rekommenderat är det även viktigt att den finanspolitiska inriktningen anpassas för att undvika permanenta skillnader i inflation. Förutom vikten av en försiktig finanspolitik måste nivån på offentliga investeringar hållas uppe, och vid behov ökas, för att främja långsiktig tillväxt och den gröna och den digitala omställningen. Under 2023 och 2024 förväntas de offentliga investeringarna öka ytterligare i de flesta medlemsstater, med fortsatt stöd från faciliteten för återhämtning och resiliens och andra EU-medel. De offentliga finanserna pressas även av höga åldrandekostnader och försvarskostnader samt en mindre gynnsam ränte-tillväxtdifferens. I samband med de landsspecifika rekommendationerna uppmanades flera medlemsstater i euroområdet att vidta åtgärder för att förbättra hållbarheten i sina pensions- och vårdssystem och att införa skattereformer. En regelbunden utgiftsöversyn i samband med årliga och fleråriga budgetprocesser skulle bidra till att förbättra de offentliga utgifternas effektivitet och kvalitet. När det gäller sådana översyner måste det finnas klart fastställda ramar, mandat och metoder, och resultaten bör förmedlas på ett tydligt sätt till allmänheten.
- (6) Den aggregerade skuldkvoten i euroområdet förväntas minska med sammanlagt 2,8 procentenheter under perioden 2023–2024 och i slutet av 2024 ligga på 89,7 % av BNP. Nedgången beror främst på den nominella BNP-tillväxten, som stiger snabbare än den genomsnittliga räntan på utestående skulder. I flera medlemsstater är skuldsättningen dock fortsatt hög och de högre räntorna kommer efterhand att leda till högre skuldkostnader, vilket beroende på skuldnivå, skuldens löptidsstruktur och andelen realobligationer på medellång sikt kommer att leda till en ansträngd skulddynamik. Syftet med det förslag till en reform av ramverket för ekonomisk styrning³ som kommissionen har lagt fram är att främja realistiska, varaktiga och gradvisa finanspolitiska anpassningar i enlighet med landsspecifika medelfristiga planer och att främja hållbar tillväxt genom att uppmuntra relevanta reformer och investeringar. Rådet är fast beslutet att slutföra arbetet med ramverket för ekonomisk styrning under 2023. En snabb överenskommelse om ett reviderat rättsligt ramverk kommer att skapa tydlighet och förutsägbarhet för finanspolitiken framöver och samtidigt främja en hållbar skuldsättning och ekonomisk tillväxt.

³

COM(2023) 240 final, COM(2023) 241 final och COM(2023) 242 final.

- (7) Kostnaderna för de krisstödsåtgärder som vidtagits för att mildra de ekonomiska och sociala effekterna av energiprisuppgången steg under 2023, trots att energipriserna sjönk från rekordnivån 2022. Kommissionen beräknar att nettobudgetkostnaden för sådana åtgärder uppgår till 1,0 % av euroområdet BNP år 2023, vilket är en minskning från 1,3 % 2022. Trots de råd om lämplig politik som tidigare har getts och medlemsstaternas åtaganden om att förbättra kvaliteten på sådana stödåtgärder har nästan hälften av budgetkostnaderna för dem under 2023 gått till prisåtgärder som inte är inriktade på sårbara personer och företag. I dagsläget förväntas merparten av åtgärderna fasas ut under 2024 i takt med den förväntade stabiliseringen av energipriserna. Om detta blir verklighet kommer den resterande budgetkostnaden att ligga på omkring 0,2 % av BNP 2024 för euroområdet som helhet. Om nya energiprishöjningar skulle kräva nya eller fortsatta stödåtgärder bör dessa stödåtgärder emellertid vara inriktade på att skydda sårbara hushåll och företag, rymmas inom budgeten och inte påverka incitamenten till energibesparingar. Mer allmänt, och vid sidan om krisåtgärder på energiområdet, kan en ökad användning av miljöskatter i enlighet med principen om att förorenaren ska betala i kombination med utfasningen av subventioner för fossila bränslen och andra miljöskadliga subventioner bidra till att öka det offentligfinansiella utrymmet för euroområdets medlemsstater.
- (8) Att upprätthålla en tillräckligt hög nivå på kvalitativa offentliga investeringar kan stimulera den potentiella tillväxten och underlätta den gröna och den digitala omställningen. Ett slutförande av reformer och investeringar som får stöd från faciliteten för återhämtning och resiliens och de sammanhållningspolitiska fonderna är i detta sammanhang en prioritering. Genomförandet av de nationella återhämtnings- och resiliensplanerna är på god väg, men framstegen varierar mellan medlemsstaterna och takten i genomförandet måste i vissa fall öka för att hämta in sammanlagda förseningar. I mitten av november hade kommissionen fått 34 ansökningar om utbetalningar från 19 medlemsstater i euroområdet och betalat ut totalt 162,1 miljarder euro i bidrag och lån. Av detta belopp betalades 51,6 miljarder euro ut i förfinansiering, medan 110,5 miljarder euro betalades ut sedan delmål och mål hade uppnåtts. Takten i utbetalningarna har under 2023 varit något lägre än väntat, vilket delvis beror på att medlemsstaterna fokuserar på att revidera sina återhämtnings- och resiliensplaner på grund av ändringar av bidragstilldelningen, nya låneansökningar och införandet av REPowerEU-kapitel⁴. Sammanhållningspolitiken under Europeiska regionala utvecklingsfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska socialfonden och sysselsättningsinitiativet för unga har sedan början av covid-19-pandemin betalat ut nästan 120 miljarder euro till medlemsstaterna i euroområdet. I samband med halvtidsöversynen av sammanhållningspolitiken kommer medlemsstaterna att ha möjlighet att se över de sammanhållningspolitiska programmen och anslå medel för att hantera akuta behov och framväxande utmaningar. Den europeiska planeringsterminscykeln under 2024 kommer att utmyнна i riktlinjer för halvtidsöversynen och göra det lättare att mot bakgrund av socioekonomiska förhållanden och utmaningar i medlemsstater och regioner rikta ytterligare finansiering, men även främja komplementaritet med faciliteten för återhämtning och resiliens och andra EU-medel.

⁴

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 av den 12 februari 2021 om inrättande av faciliteten för återhämtning och resiliens (EUT L 57, 18.2.2021, s. 17), ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>

- (9) Att främja privata investeringar, innovation och kompetensutveckling är avgörande för att öka produktiviteten och stärka euroområdet konkurrenskraft samt i synnerhet stödja den gröna och den digitala omställningen. Ett undanröjande av hinder för investeringar genom bland annat reformer som effektiviserar och digitaliserar planering, tillståndsgivning och andra administrativa förfaranden skulle uppmuntra privata investeringar. Industripolitiken kan också bidra genom att stödja investeringar, skydda konkurrenskraften och undvika de risker som är en följd av ett alltför stort beroende av ett fåtal tredjeländer när det gäller viktig teknik, råvaror och industriella insatsvaror. Som en del av industriplanen i den gröna given har Europeiska kommissionen lagt fram flera initiativ som ska stärka strategiska sektorer, bland annat rättsakten om nettonollindustri⁵, akten om kritiska råvaror⁶ och Europeiska plattformen för strategisk teknik (Step)⁷. Innovationsfonden och moderniseringsfonden ger också ekonomiskt stöd till den nödvändiga omställningen inom den privata sektorn. Genom antagandet av den tillfälliga kris- och omställningsramen⁸ har kommissionen dessutom gjort det möjligt för medlemsstaterna att dra nytta av flexibiliteten i statsstödsreglerna för att stödja åtgärder inom sektorer som är centrala för omställningen till en klimatneutral ekonomi. Medlemsstaterna i euroområdet har vidtagit åtgärder för att stödja de sektorer som drabbas hårdast av energikrisen och stödja den gröna omställningen, men eftersom sådana åtgärder i regel beslutas på nationell nivå finns det en risk för snedvridning av konkurrensen på den inre marknaden. Step är en första åtgärd för att hantera det ökade behovet av offentliga investeringar i sådan kritisk teknik inom EU, få den privata sektorn att göra betydligt större investeringar och bidra till att skydda sammanhållningen och den inre marknaden. Plattformen är även viktig för att testa genomförbarheten och förberedelserna av nya insatser som ett steg mot den europeiska suveränitetsfonden. Starka kapitalmarknader är avgörande för att euroområdets ekonomi ska bli inkluderande, konkurrenskraftig och motståndskraftig. En djupare kapitalmarknadsunion skulle göra det lättare att mobilisera den privata finansiering som krävs för den gröna och den digitala omställningen, minska fragmenteringen och förbättra möjligheterna att skaffa finansiering. Europeiska rådet uppmanade i februari 2023 EU-rådet och Europaparlamentet att skynda på genomförandet av handlingsplanen för kapitalmarknadsunionen genom att tidigare lägga och slutföra arbetet med lagstiftningsförslagen på detta område. I maj 2023 satte Eurogruppen upp målet att nå en överenskommelse senast i mars 2024 om vilka områden kommissionen bör beakta i syfte att fördjupa kapitalmarknadsunionen. Som ett led i arbetet med Ekonomiska och monetära unionen lade kommissionen under 2023 fram ett förslag om en rättslig ram för en digital euro. En digital euro skulle – som ett komplement till eurosedlar och euromynt – underlätta digitaliseringen av ekonomin och innovationer inom massbetalningar, men även minska fragmenteringen vad gäller betalningar inom unionen. Om den digitala euron skulle börja ges ut skulle det skapa en ny möjlighet att använda riskfria centralbankspengar i europeiska betaltjänster. Det skulle även underlätta gränsöverskridande betalningar och bidra till att stärka såväl eurons internationella roll som Europas öppna strategiska oberoende.

⁵ COM(2023) 161 final

⁶ COM(2023) 160 final

⁷ COM(2023) 335 final

⁸ EUT L 101, 17.3.2023, s. 3.

- (10) Trots att tillväxten har mattats av är arbetsmarknaden fortsatt motståndskraftig. Sysselsättningen fortsatte att i likhet med antalet arbetade timmar öka under 2023 i ett läge där det råder brist på arbetskraft och kompetens och där en ökad tendens att hamstra arbetskraft är att märka bland företagen. Även om den överlag positiva arbetsmarknadsutvecklingen har varit brett baserad över medlemsstaterna är vissa grupper fortfarande underrepresenterade på arbetsmarknaden (kvinnor, unga, lågutbildade samt personer med funktionsnedsättning). Aktiva arbetsmarknadsåtgärder spelar (tillsammans med tillgång till förskoleverksamhet och barnomsorg av god kvalitet och till rimlig kostnad) en avgörande roll för att uppmuntra arbetskraftsdeltagande och underlätta kompetensförsörjning och kompetensutveckling, vilket på lång sikt har en positiv inverkan på den potentiella produktionstillväxten och konkurrenskraften. Som ett komplement till att man tar tillvara kompetensen inom unionen kan en reglerad laglig migration från tredjeländer, som samtidigt respekterar arbetstagarrättigheter och sociala rättigheter, bidra till att lösa bristen på kompetens och arbetskraft. Medlemsstaterna i euroområdet utfärdade ett första arbetstillstånd till 664 000 tredjelandsmedborgare i samband med anställningar under 2022, en siffra som på tio år nästan har tredubblats.
- (11) Nominallönerna steg under 2022 (+4,8 %) och under de första månaderna 2023 i ett läge med hög inflation och strama arbetsmarknader. Även om detta delvis har mildrat köpkraftsförlusterna har nominallöneökningarna samtidigt inte hållit jämna steg med inflationen (-3,7 % för reallönerna 2022). Nominallöneutvecklingen kommer sannolikt att vara stark under 2023 och 2024, medan reallönerna förväntas öka måttligt, vilket kommer att stärka den inhemska efterfrågan. Den förväntade löneökningstakten kan samtidigt påverka priserna på varor som har en stark inhemsk arbetskraftskomponent, till exempel tjänster, även om dessa effekter kan dämpas om tidigare ökningar av enhetsvinster går tillbaka. Högre löner kan även påverka konkurrenskraften och permanenta skillnader inom euroområdet är en av de faktorer som kan leda till makroekonomiska obalanser. Löneavtal bör därför inte bara ta hänsyn till den nationella dynamiken utan i lämplig utsträckning även till utvecklingen i euroområdet.
- (12) Den ökning av levnadsomkostnaderna som främst beror på energikrisen och den därmed sammanhängande försämringen av bytesförhållandet gentemot utlandet (*terms of trade*) har haft en negativ inverkan på realinkomster och fått betydande sociala konsekvenser. Under 2022 steg priserna med 17,5 % på boende, vatten, el, gas och andra bränslen, med 10,5 % på livsmedel och alkoholfria drycker, samt med 11,2 % på transporter. Förändringarna av levnadsomkostnader var särskilt stora för låginkomsthushåll. Trots nominallöneutvecklingen och olika stödmekanismer ökade den materiella och sociala fattigdomen samt även energifattigdomen i mer än hälften av medlemsstaterna i euroområdet. I flera medlemsstater har de ökade levnadsomkostnaderna i oproportionerligt hög grad drabbat äldre och människor på landsbygden.
- (13) Euroområdets banksektor har trots perioder av ökad marknadsoro visat sig vara motståndskraftig. Den är i dagsläget välkapitaliserad och lönsam, vilket bekräftas av de EU-omfattande stresstester som Europeiska bankmyndigheten genomförde 2023. Samtidigt som penningpolitiken har stramats åt och utlåningskraven skärpts har kreditgivningen till den privata sektorn bromsat markant. Framöver kan en kraftig försämring av de makroekonomiska utsikterna i kombination med ett fortsatt högt ränteläge under en längre tid leda till sämre tillgångskvalitet. Finansförmedlare utanför banksektorn kan samtidigt ställas inför sårbarheter. I ett läge med stramare

finansiella villkor kommer det att vara viktigt att övervaka risker i tid, ha proaktiva kontakter med låntagare och aktivt förvalta nödlidande lån om den finansiella sektorn ska kunna behålla förmågan att finansiera ekonomin. Det kan även uppstå andra risker för finansmarknaderna. Framför allt kan högre riskpremier och ett stramare likviditetsläge leda till en starkare och potentiellt oordnad korrigering i tillgångspriserna. Den pågående korrigeringen på marknaderna för bostads- och affärsfastigheter måste också övervakas noga. Stigande bolåneräntor och försämrad förmåga att klara skuldkostnader kan leda till betydande korrigeringar i bostadspriserna och utlösa finansiell instabilitet.

- (14) I uttalandet från eurotoppmötet i mars 2023 upprepade euroområdet ledare sina åtaganden om att fullborda bankunionen. En ratificering av det reviderade fördraget om Europeiska stabilitetsmekanismen, som möjliggör införandet av en gemensam säkerhetsmekanism för den gemensamma resolutionsfonden, skulle stärka euroområdets motståndskraft ytterligare. Mot denna bakgrund lade kommissionen i april 2023 fram ett förslag om en reform av ramen för bankkrishantering och insättningsgarantisystemet som ska göra det möjligt för myndigheterna att låta fallerande banker, oavsett storlek och affärsmodell och därmed även mindre aktörer, lämna marknaden under ordnade former.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS medlemsstaterna i euroområdet att var för sig, bland annat genom att genomföra sina återhämtnings- och resiliensplaner, och gemensamt inom Eurogruppen, vidta följande åtgärder under 2024–2025:

1. Anta en samordnad och försiktig finanspolitik för att hålla skuldsättningen på sunda nivåer eller föra in skuldkvoterna på en realistisk nedåtriktad bana. Uppnå en sammantaget restriktiv finanspolitisk inriktning i euroområdet och därmed bidra till att inflationen snabbt återgår till 2-procentsmålet, samtidigt som det med tanke på den betydande osäkerheten måste finnas utrymme för flexibilitet. Avveckla krisåtgärder på energiområdet så snart som möjligt och använda de besparingar som blir följden till att minska underskotten. Samtidigt som man säkerställer efterlevnad av de utgiftstak som rådet rekommenderar anpassa den finanspolitiska inriktningen så att man undviker permanenta skillnader i inflation. På medellång sikt utforma finanspolitiska strategier för att uppnå en sund offentligfinansiell ställning på medellång sikt och vid behov stärka skuldållbarheten genom en gradvis och hållbar konsolidering i kombination med kvalitativa offentliga investeringar och reformer. Vid behov inkludera åtgärder i dessa strategier som ytterligare ökar de offentliga utgifternas effektivitet och kvalitet och förbättrar pensions- och vårdsystemens hållbarhet och tillräcklighet.
2. Upprätthålla en hög nivå av offentliga investeringar för att främja den gröna och den digitala omställningen samt stärka produktivitet och motståndskraft. Skynda på genomförandet av återhämtnings- och resiliensplanerna, inbegripet REPowerEU-kapitlet i dessa planer. Dra full nytta av de sammanhållningspolitiska programmen och säkerställa att halvtidsöversynen av dem bland annat tar hänsyn till de utmaningar som identifieras under den europeiska planeringsterminen och framstegen i genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter, utan att minska den övergripande ambitionsnivån i dessa program.
3. I enlighet med nationell praxis och med respekt för arbetsmarknadsparternas roller främja en löneutveckling som mildrar köpkraftsförluster, särskilt för låginkomsttagare, men samtidigt ta hänsyn till konkurrenskraftsutvecklingen och undviker att det uppstår permanenta skillnader inom euroområdet. Främja

kompetenshöjning och omskolning samt aktiva arbetsmarknadsåtgärder för att hantera bristen på arbetskraft och kompetens och öka produktiviteten. Vidta åtgärder för att underlätta en reglerad laglig migration av arbetstagare från tredjeländer inom bristyrken som ett komplement till åtgärder för att ta tillvara kompetensen inom EU. Skydda och stärka sociala trygghetssystem och system för social inkludering som är tillräckliga och hållbara. Säkerställa att arbetsmarknadsparterna faktiskt är delaktiga i utformningen av politiken och stärka den sociala dialogen.

4. Undanröja investeringshinder för att minska den nuvarande bristen på investeringar i den gröna och den digitala omställningen. Förbättra möjligheterna att skaffa finansiering, särskilt för innovativa företag och små och medelstora företag, genom att gå vidare med kapitalmarknadsunionen. Säkerställa att det offentliga stödet till relevanta strategiska sektorer är riktat, så att det utan att snedvrیدا konkurrensen på den inre marknaden stärker euroområdet konkurrenskraft och öppna strategiska oberoende. Fortsätta att stärka eurons internationella roll och göra ytterligare framsteg i arbetet med den digitala euron.
5. Övervaka risker som beror på de stramare finansiella villkoren, i synnerhet risker rörande tillgångskvalitet och potentiella korrigeringar i tillgångspriser, bland annat på fastighetsmarknaderna. Övervaka utvecklingen för finansförmedling utanför banksektorn för att förhindra en uppbyggnad av systemrisker och negativa följd effekter på ekonomin. Fullborda bankunionen genom att fortsätta arbetet med samtliga delar av denna union, inbegripet ett europeiskt insättningsgarantisystem.

Utfärdad i Strasbourg den

*På rådets vägnar
Ordförande*